

Recensie: Achter Af ★★★★****

CC Berchem
vrijdag 17 mei 2019

foto © Koen Broos

Recensie:

Een boekvoorstellingsbespreking zonder het boek te hebben doorgenomen. Het is al even absurd als het idee dat de Koe had " 'Niemand kent die bij de film!' " om een boek 'Koe doet boek' uit te brengen naar aanleiding van hun dertigjarig bestaan waarvan ze 1.035 exemplaren moesten afnemen van hun uitgever aan â,-26,60/stuk die ze na de voorstelling aan â,-34 verkopen wat een slordige winst oplevert van â,-7,40 per stuk terwijl Peter de korting (â,-34 in plaats van 39) als een koopje voorstelt. Peter is de nestor, Natali is er 20 jaar bij en Willem (die naar verluidt geen vrienden heeft volgens deze voorstelling en meteen na een voorstelling naar huis gaat) nog maar 10. Groothedswaanzin is het gezelschap niet vreemd, zeker niet wanneer ze met een gigantische sérieux in zwart-witbeelden de draak steken met de documentaire en daarna dat nog eens dunnetjes overdoen in een debatprogramma/nabespreking van een voorstelling/een boekvoorstelling met micro's waarop een blauwe, gele, rode, of oranje windkap staat zodat ze bij de techniek zouden weten welke micro voor wie bestemd is, maar die ze helemaal niet nodig hebben omdat ze headsets dragen (wat hun gevoel voor absurdisme benadrukt). Uiteraard mogen erg korte instrumentale intermezzo's van Ramses Van den Eede niet ontbreken in dit geheel, die al bijna in de kiem gesmoord worden nog voor ze goed en wel gestart zijn.

Qua vorm verwijst Achter Af dus naar Beckett Boulevard. De Â tl-lampen die verspreid op de grond liggen, knipogen dan weer naar Krenz en zo zijn er nog wel decorelementen die naar eerdere producties refereren. In 1989 sloopte de Koe de vierde wand, claimen ze. Dat enkele maanden later in november de Berlijnse Muur viel was niet meer dan logisch, hun actie in mei kon immers als een soort voorbode gezien worden, waarbij inhoudelijk ook naar Krenz verwezen wordt. Ruimte en licht wordt gecreëerd wanneer een wand gesloopt wordt, maar er ontstaat ook stof. Kritiek op tv is er in de manier waarop de KVS op tv in de huiskamers gebracht werd en je meer kon zien thuis dan in de zaal, op het medium tv in de jaren '80 zelf waar programma's als 'Voor boer en tuinder' door de strot van de kijker geramd werden en op de huidige KVS zelf: 'Chris Lomme heeft daar niet het afscheid gekregen dat ze verdiende.' luidt het.

Ook de commerciële tv moet eraan geloven. Waarbij de bedenking werd gemaakt of er destijds zo veel champagne gedronken werd omwille van de gebeurtenissen of gebeurden de gebeurtenissen zodat er champagne gedronken kon? Toen er kleuren tv was, verscheen kennelijk ie-de-reen in zwart witte kledij. Niet veel later kwam de periode dat de dingen niet meer echt mochten zijn. Exit champagne op tv. Welkom cava. Niemand wist wat het was, men had het 'van horen zeggen'. Tot de elite terug aan de champagne ging. Wat het gezelschap brengt bij de vraag of zij nu wel of niet tot de elite behoren in een absurd: als je stelt dat je er deel van uitmaakt, behoort je er niet toe, als je dat niet doet, wel.

Uiteraard geeft de Koe zich niet helemaal bloot in Achter Af. Wanneer je denkt dat een quote authentiek is, dat een gesprek tijdens de lunch uit het privéleven van Natali, in geen tijd meteen gerecupereerd werd in een nieuwe tekst, vraag je je op den duur af wat daar nu echt van aan is. Hilarisch is dan ook haar redenering dat dit zo'n effect heeft op haar privéleven omdat ze er zo mee bezig is op den duur van wat en hoe ze privé iets thuis zegt net omdat het mogelijks een voorstelling kan halen

van de Koe, een tekst die ze dan van buiten zal moeten leren en zo fris mogelijk zal moeten kunnen neerzetten ook.

Of wat te denken aan haar ode aan de film: 'Als je daar iets vraagt, is het er meteen. Als je bij de Koe iets vraagt komt het er nooit'? Alle drie komen ze af met zaken waar ze zich aan ergeren bij de andere. Bij Willem is dat onder andere zijn grote gestalte en zijn te sombere 'ge vraagt u soms af: 'Is die gelukkig' - blik, bij Peter is dat zijn kleine gestalte en zijn oeverloze inleidingen, bij Natali het feit dat ze altijd te laat is, waarbij ze meteen al een coalitie probeert te vormen met Peter door het probleem te verleggen en dat bij Willem de Wolf te leggen - 'Hij is altijd te vroeg.' - die haar een gebrek aan empathie aanmeet. Volgens hem begrijpt ze de volle omvang van de vernedering niet. Â

Kennelijk kan het er bij hem niet van af om dan alvast het licht aan te doen en de verwarming aan te zetten. Peter en Natali kijken er dan ook naar uit dat er een dag komt dat ie te laat zal zijn of helemaal niet komt opdagen. Het staat in schril contrast met Natali's eigen geschreven tekst â€" 'een verrassing' die ze met pretoogjes aankondigt (mooi volgens het script) â€" waarin ze haar angst beschrijft dat een van hen gedrieën niet komt opdagen nog voor de subsidiekraan dichtgedraaid is.

Het zijn die tegenstellingen, die contradicties, waarbij je weet dat de Koe nooit zichzelf zal prijsgeven, hun geheime tonen (zingeving met twee) en de vorm - al jaren in hun producties overigens â€" laat overheersen op inhoud. Natali is overigens 42 en doet in deze voorstelling alsof ze nog 40 moet worden. Vriendschap is dan ook belangrijker dan de waarheid. Of om het met Peters woorden te zeggen: 'Ge kunt volledig transparant willen zijn. Maar wat ziet ge dan? Niets hé.' Wat ons brengt tot de vraag wat de zin is van een boek lezen die geen volledige transparantie beoogt vermits het dan een blanco boek is. Net als de zin: 'Ik ga eraan werken' van Natali naar Willem toe over haar werkpuntje op tijd komen, die zo hol is als wat, en al een voorbode is dat er juist niets zal veranderen.

Is het boek Koe doet Boek beter dan de voorstelling Achter Af? De Koe stelt zelf van wel in de voorstelling (al ruikt dat vooral verdacht veel naar een marketingstrategie om van die 1.035 exemplaren af te geraken), maar in het interview met Natali in het programmablaadje luidt het duidelijk 'Het is niet dat je het boek moet hebben gelezen om de voorstelling te zien, of omgekeerd. Terwijl (lacht) we dat tijdens de voorstelling wel aan het publiek proberen wijsmaken, om dat boek verkocht te krijgen.' wat op zich weer een van de vele contradicties oplevert, hier tussen programmablaadje, boek en voorstelling.

< Bert Hertogs >